

АКЦИОНИ ПЛАН ПАЛИЈАТИВНОГ ЗБРИЊАВАЊА У Р. СРБИЈИ ЗА ПЕРИОД 2008. - 2015. год.

Ред. бр.	ОПШТИ ЦИЉЕВИ	Мере	Активности	Објективно мерљиви индикатори	Одговорност-институције	Извори финансирања	Рокови
1.	<i>Интеграција палијативног збрињавања у здравствени систем Републике Србије како би постао неотуђиви елемент права грађана на здравствену заштиту</i>			<ul style="list-style-type: none"> - Број мултипрофесионалних тимова за палијативно збрињавање - Опређене постеље за палијативно збрињавање у првој фази -140 постеља у опређеним болницама; У другој фази предвиђа се формирање до укупно 300 постеља - Број формираних специјализованих консултативних тимова у референтним установама - Број интердисциплинарних мулти професионалних едукативних програма који су имплементирани - Број прописаних рецепата (Морфина, Трамадола и других лекова који се користе у палијативном збрињавању. Индикатор Светске Здравствене Организације је пораст потрошње опиоида у медицинске сврхе 	Министарство здравља, Републички Завод за здравствено осигурање; Здравствене установе на свим нивоима здравствене заштите, локална заједница	РЗЗО, локална заједница	до краја 2015. г.
2.	<i>Унапређење и достизање најбољег могућег квалитета живота за пацијента и његову породицу</i>			<ul style="list-style-type: none"> - Задовољство корисника и његове породице - Индикатори квалитета 	Министарство здравља, Републички Завод за здравствено осигурање; Здравствене установе на свим нивоима здравствене заштите, локална заједница	РЗЗО, локална заједница	до краја 2010. г.

АКЦИОНИ ПЛАН ПАЛИЈАТИВНОГ ЗБРИЊАВАЊА У Р. СРБИЈИ ЗА ПЕРИОД 2008. - 2015. год.

Ред. бр.	СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ ЗА ОПШТИ ЦИЉ 1	Мере	Активности	Индикатори	Одговорност-институције	Извори финансирања	Рокови
1.1.	<i>Дефинисање националних стандарда за палијативно збрињавање (организација, тимови, простор, опрема, извршење плана рада)</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Измене и допуне Правилника о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе (Сл.гласник РС бр.43/06) у смислу обавезе образовања служби за кућно лечење и негу у свим општинама (88 домова здравља) које имају преко 25.000 становника - Измене и допуне Правилника о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе (Сл.гласник РС бр.43/06) који предвиђа повећање броја кадра са постојећег норматива од 1 лекар: 4 сестре на 25.000 становника на 1 лекар : 5 сестара на 25.000 становника - За десет (10) градских домова здравља норматив је 1 лекар: 4 мед. сестре на 25.000 становника, а за домове здравља на широј територији Града Београда 1 лекар: 5 мед. сестара на 25.000 становника - Измена и допуна Правилника о ближим условима за обављање здравствене делатности у 	<ul style="list-style-type: none"> - Формирање служби за кућно лечење и негу у домовима здравља у 88 општина са преко 25.000 становника са тимом за палијативно збрињавање који чине: доктор медицине, медицинска сестра, патронажна сестра, физиотерапеут и социјални радник; психолог/психијатар - Формирање Јединица за палијативно збрињавање у саставу одељења за продужено лечење и негу на секундарном и терцијерном нивоу здравствене заштите (хоспис) са одређеним бројем постеља-0,04 на 1.000 становника тимом: 1 доктор медицине специјалиста интерне медицине и 5 медицинских сестара на 10 постеља - Прилагођавање простора и опреме за палијативно збрињавање 	<ul style="list-style-type: none"> - Број мултипрофесионалних тимова за палијативно збрињавање на примарном, секундарном и терцијерном нивоу здравствене заштите - Број одређених постеља за палијативно збрињавање у првој фази -120 постеља у одређеним болницама; у другој фази предвиђа се формирање до укупно 300 постеља - Број новоформираних јединица за палијативно збрињавање на секундарном и терцијерном нивоу 	Министарство здравља, Републички Завод за здравствено осигурање, здравствене установе на свим нивоима здравствене заштите, локална заједница	РЗЗО, локална заједница, Град Београд	2008-2015. г.

АКЦИОНИ ПЛАН ПАЛИЈАТИВНОГ ЗБРИЊАВАЊА У Р. СРБИЈИ ЗА ПЕРИОД 2008. - 2015. год.

		<p>здравственим установама и другим облицима здравствене службе (Сл.гласник РС бр.43/06), којима би се, од предвиђених постеља 0,20 на 1000 становника на секундарном и терцијерном нивоу здравствене заштите, определило 0,04 постеља на 1.000 становника за палијативно збрињавање</p> <p>- Измене и допуне Правилника о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе (Сл.гласник РС бр.43/06) на секундарном и терцијерном нивоу које предвиђају: 1 доктора специјалисту интерне медицине и 5 медицинских сестара на 10 постеља</p> <p>- Правилник о условима и начину унутрашње организације здравствених установа ("Сл. гласник РС" бр. 43/06)</p> <p>- Измене статута здравствених установа</p>					
1.2.	<p><i>Прилагођавање законске регулативе стандардима лекова за палијативно збрињавање, захтевима Јединствене Конвенције Уједињених Нација о наркотицима и препорукама Светске Здравствене Организације за унапређење законске регулативе из области палијативног збрињавања</i></p>	<p>- Закон о лековима и медицинским средствима (Сл.Гласник РС бр.84/04 и 85/05), Правилник о начину прописивања и издавања лекова (Сл. лист 16/94), Допуна Правилника о начину прописивања и издавања лекова (Сл. лист 22/97), Закон о производњи и промету</p>	<p>- Обезбеђивање и доступност опиоида и других лекова са листе лекова за палијативно збрињавање у складу са развојем Листе есенцијалних лекова за палијативно збрињавање</p> <p>- Формирање смерница са</p>	<p>- Број прописаних рецепата (Морфина, Трамадола и других лекова који се користе у палијативном збрињавању. Индикатор Светске Здравствене Организације је пораст потрошње опиоида у медицинске сврхе</p>	<p>Министарство здравља, Републички Завод за здравствено осигурање; здравствене установе на свим нивоима здравствене заштите</p>	<p>РЗЗО, локална заједница</p>	<p>до краја 2015. год.</p>

АКЦИОНИ ПЛАН ПАЛИЈАТИВНОГ ЗБРИЊАВАЊА У Р. СРБИЈИ ЗА ПЕРИОД 2008. - 2015. год.

1.4.	<i>Успостављање организационо финансијски одрживог модела палијативног збрињавања</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Правилник о садржају и обиму права на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања и о партиципацији за 2008. годину ("Сл. гласник РС" бр.14/08) 	<ul style="list-style-type: none"> - Дефинисање садржаја и обима услуга палијативног збрињавања по нивоима здравствене заштите - Ценовник услуга 	<ul style="list-style-type: none"> - Задовољство корисника и породице - Задовољство здравственог особља 	Министарство здравља, Републички Завод за здравствено осигурање, заводи и институти за јавно здравље		
1.5.	<i>Формирање посебних организационих јединица - Служби за кућно лечење и негу у свим домовима здравља у општинама са и преко 25.000 становника у Републици Србији (укупно у 88)</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Измене и допуне Правилника о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе (Сл. гласник РС бр.43/06) у смислу обавезе образовања служби за кућно лечење и негу у свим општинама (88 домова здравља) које имају преко 25.000 становника - Измена Статута установа и организовање Службе за кућно лечење и негу 	<ul style="list-style-type: none"> - Доношење систематских процедура које регулишу рад и организацију служби за палијативно збрињавање - Донети препоруке за добру клиничку праксу 	<ul style="list-style-type: none"> - Број новоформираних организационих јединица служби за кућно лечење и негу у домовима здравља 	Министарство здравља, Републички Завод за здравствено осигурање, домови здравља, локална заједница	РЗЗО, заводи и Институти за јавно здравље, локална заједница	2008-2010.г.
1.6.	<i>Формирање референтног центра за координацију Служби за кућно лечење и негу Р. Србије на примарном нивоу здравствене заштите у Заводу за геронтологију, Београд</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Формирање референтног центра за координацију служби за кућно лечење и негу у Градском заводу за геронтологију, Београд - Измена и допуна Статута установе (референтни центар као организациона јединица у специјалистичко-консултативној служби) и промена назива установе у 	<ul style="list-style-type: none"> - Измена и допуна Статута установе 	<ul style="list-style-type: none"> - Формиран Центар за координацију у примарној здравственој заштити Р. Србије на примарном нивоу у Заводу за Геронтологију, кућно лечење и негу, Београд 	Министарство здравља, Завод за јавно здравље Београд, Секретаријат за здравство града Београда, Завод за геронтологију и кућно лечење-Београд	РЗЗО, Град Београд	2008-2010.г.

АКЦИОНИ ПЛАН ПАЛИЈАТИВНОГ ЗБРИЊАВАЊА У Р. СРБИЈИ ЗА ПЕРИОД 2008. - 2015. год.

		Завод за геронтологију, кућно лечење и негу					
1.7.	<p>Формирање јединица за палијативно збрињавање у следећим здравственим установама:</p> <p>У I фази у периоду од 2009 - 2012 године ће се основати Јединице за палијативно збрињавање (Хосписи) у 13 здравствених установа са укупно 140 постеља: ОБ Суботица, ОБ Зрењанин, ОБ Сомбор, ЗЦ Лозница-ОБ Лозница, ОБ Смедеревска Паланка, ОБ Ћуприја, ЗЦ Зајечар -ОБ Зајечар, ЗЦ Ужице-ОБ Ужице, СБ Врњачка Бања, Клинички Центар Ниш - Клиника за плућне болести и ТБЦ, Кнез Село, ЗЦ Врање - ОБ Врање, КБЦ Земун-Београд, КБЦ Звездара – Београд;</p> <ul style="list-style-type: none"> У II фази у периоду 2012 - 2015, ће се основати јединице за палијативно збрињавање са још 160 постеља, у следећим здравственим установама: ОБ Кикинда, ОБ Панчево, ОБ Врбас, ОБ Сремска Митровица, ЗЦ-ОБ Ваљево, ОБ Пожаревац, Крагујевац, ОБ Бор, ОБ Чачак, ОБ Крушевац, ОБ Пирот, ОБ Прокупље, ЗЦ-ОБ Косовска Митровица, КБЦ Бежанјска Коса - Београд, КБЦ Др Драгиша Мишовић - Београд, КБЦ Земун-Београд, КБЦ Звездара - Београд. 	<p>- Формирање јединица за палијативно збрињавање са одређеним бројем постеља</p> <p>- Допуна Статута здравствених установа да се у оквиру службе продуженог лечења и неге формира јединица за палијативно збрињавање (хоспис)</p>	<p>- Доношење систематских процедура које регулишу рад и организацију служби за палијативно збрињавање</p> <p>- Прилагођавање простора и опреме за палијативно збрињавање</p>	<p>- Број новоформираних јединица за палијативно збрињавање (хоспис) у општим болницама и клиникама у I и II фази</p>	<p>Министарство здравља, Републички Завод за здравствено осигурање, Заводи и Институту за јавно здравље, опште болнице и клинике</p>	<p>РЗЗО, Град Београд, локална заједница</p>	<p>2009-2015.г.</p>

АКЦИОНИ ПЛАН ПАЛИЈАТИВНОГ ЗБРИЊАВАЊА У Р. СРБИЈИ ЗА ПЕРИОД 2008. - 2015. год.

1.8.	<p>а. Формирање специјализованих консултативних тимова у референтним здравственим установама</p> <p>б. Формирање центра за развој палијативног збрињавања у Институту за онкологију и радиологију Србије</p>	<p>- У оквиру постојећих референтних установа на предлог Стручног савета установе, директор именује консултативни тим који успоставља сарадњу са тимовима на примарном и секундарном нивоу, пружа стручну помоћ у решавању проблематике пацијената на палијативном збрињавању.</p> <p>- Формирање Центра за развој палијативног збрињавања у Институту за онкологију и радиологију Србије.</p>	<p>- Доношење систематских процедура које регулишу рад и организацију центра за палијативно збрињавање и специјализованих консултативних тимова у референтним здравственим установама на терцијарном нивоу</p>	<p>- Број тимова (доктор медицине специјалиста интерне медицине и медицинска сестра са вишим или високим образовањем)</p> <p>- Формиран Центар за развој палијативног збрињавања у Институту за онкологију и радиологију Србије</p> <p>- Број консултација тимова за палијативно збрињавање на примарном нивоу здравствене заштите са референтних здравствених установама</p> <p>- Број консултација тимова за палијативно збрињавање на примарном нивоу здравствене заштите са Центром за развој палијативног збрињавања.</p> <p>- Број едукативних семинара</p>	<p>Министарство здравља, Републички Завод за здравствено осигурање, референтне здравствене установе, Заводи и Институту за јавно здравље</p>	<p>РЗЗО, локална заједница</p>	<p>2008.2010. г 2008-2015.г.</p>
1.9.	<p>Формирање јединственог информационог система</p>	<p>- Акредитован софтвер</p>	<p>- Развој процедура и софтверских програма за регистрацију корисника, дијагностику и праћење као и за епидемиолошке студије(МКБ X)</p>	<p>- Постојање софтверског програма за праћење рада тимова палијативног збрињавања</p>	<p>Министарство здравља, Републички Завод за здравствено осигурање, здравствене установе на свим нивоима здравствене заштите, локална заједница, Град Београд</p>	<p>РЗЗО, локална заједница</p>	<p>2008-2015.г.</p>
1.10.	<p>Повезивање и сарадња са Светском здравственом организацијом, Саветом Европе и другим</p>	<p>- Стална комуникација, чланство</p>	<p>- Успостављање директних контаката са наведеним и другим</p>	<p>- Усвојене конвенције</p>	<p>Министарство здравља, Републичка стручна комисија</p>	<p>РЗЗО, локална заједница</p>	<p>2008-2015.г.</p>

АКЦИОНИ ПЛАН ПАЛИЈАТИВНОГ ЗБРИЊАВАЊА У Р. СРБИЈИ ЗА ПЕРИОД 2008. - 2015. год.

	<p>релевантним организацијама као што су: Међународна Асоцијација за хосписе и палијативно збрињавање, Европска асоцијација за палијативно збрињавање, Радна група за палијативно збрињавање Централне и Источне Европе и др</p>		<p>организацијама</p>		<p>за палијативно збрињавање</p>		
--	--	--	-----------------------	--	----------------------------------	--	--

1.11.	<p><i>Истраживање</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Истраживања у области палијативног збрињавања са циљем примене доказаних научних метода како квалитативно тако и квантитативно, са основним циљем усмерења ка пацијенту. - Све димензије палијативног збрињавања треба процењивати из перспективе самог пацијента 	<ul style="list-style-type: none"> - Примена етичких кодекса утврђених за сва клиничка истраживања у области палијативног збрињавања у складу са Хелсиншком декларацијом - (неопходно је примењивати МКБ X) - Подржати истраживања у свим областима палијативног збрињавања - Подстицати интерсекторску, националну и међународну сарадњу 	<ul style="list-style-type: none"> - Одабир индикатора квалитета збрињавања пацијената и унапређења квалитета постојећих службе: демографских, административних, дијагностичких података који ће обезбедити стандардизовану информацију о збринутим пацијентима. - Могу представљати показатеље обављања посла : време реаговања одређене службе, пропорција збринутих пацијената који не болују од малигнух болести што омогућава процену степена до кога су достигнути постављени циљеви 	<p>Министарство здравља, Министарство просвете, Министарство за науку, Институт за економска истраживања, Институт за јавно здравље, Републичка стручна комисија, све здравствене институције</p>	<p>РЗЗО, локална заједница</p>	<p>2009-2015. г</p>
1.12.	<p><i>Мониторинг и евалуација</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - формирање тимова за палијативно збрињавање - успостављање индикатора и процедура за праћење 	<ul style="list-style-type: none"> - На свим нивоима развој процедура за палијативно збрињавање 	<ul style="list-style-type: none"> - успостављене службе за палијативно збрињавање на свим нивоима здравствене заштите 	<p>Републичка стручна комисија, је одговорна за процену интеграције</p>	<p>Министарство здравља Републике Србије, РЗЗО,</p>	<p>2009.-2015. г.</p>

АКЦИОНИ ПЛАН ПАЛИЈАТИВНОГ ЗБРИЊАВАЊА У Р. СРБИЈИ ЗА ПЕРИОД 2008. - 2015. год.

			<ul style="list-style-type: none"> - На свим нивоима развој процедура за психосоцијалну-подршку породици - Психосоцијална подршка тимовима за палијативно збрињавање - да би се обезбедило праћење квалитета палијативног збрињавања, неопходно је установити једнообразни минимални пакет података 	<ul style="list-style-type: none"> - праћење индикатора који побољшавају квалитет живота (скеле бола, скала процене симптома, задовољство пацијената, скала резултата палијативног збрињавања) - број породица којима је пружена подршка у периоду болести и до шест месеци у периоду жалости - број тимова за палијативно збрињавање којима је пружана психосоцијална подршка. 	<p>Стратегије и акционог плана, Заводи за јавно здравље и институти за јавно здравље, два пута годишњеу шест месеци</p>	<p>локална заједница</p>	
--	--	--	--	--	---	--------------------------	--

АКЦИОНИ ПЛАН ПАЛИЈАТИВНОГ ЗБРИЊАВАЊА У Р. СРБИЈИ ЗА ПЕРИОД 2008. - 2015. год.

--	--	--	--	--	--	--	--

Ред. бр.	СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ ЗА ОПШТИ ЦИЉ 2	Мере	Активности	Објективно мерљиви индикатори	Одговорност-институције	Извори финансирања	Рокови
2.1.	<i>Развој листе есенцијалних лекова за палијативно збрињавање, у складу са листом Међународне асоцијације за хосписе и палијативно збрињавање (ИАНРС)</i>	- Правилник о начину прописивања и издавања лекова (Сл. лист 16/94), Допуна Правилника о начину прописивања и издавања лекова (Сл. лист 22/97), Закон о производњи и промету опојних дрога (Сл. гласник бр. 110/03), Решење о утврђивању опојних дрога и психотропних супстанци (Сл. гласник бр. 24/05)	- Сачињен предлог комисије, усаглашен са препорукама СЗО, за измену и допуну Националне политике контроле опиоида - Успостављање националне политике прописивања опиоида и система контроле који ће онемогућити злоупотребу наркотика и осигурати њихову доступност за примену у медицини у циљу отклањања бола и патње	- Број прописаних рецепата (Морфина, Трамадола и других лекова који се користе у палијативном збрињавању) - Процентуални приказ пораста потрошње опиоида у медицинске сврхе	Министарство здравља, Републички Завод за здравствено осигурање, Агенција за лекове и медицинска средства Србије	РЗЗО, локална заједница	2008-2015.г.
2.2.	<i>Увођење палијативног збрињавања у курикулуме медицинских школа, медицинских и других факултета</i>	- Акредитација програма - Конкретне, разумљиве и културолошки прихватљиве инструкције о палијативном збрињавању	- Измена курикулума	- Број часова о палијативном збрињавању у средњим и високим школама - факултетима, у додипломској и постдипломској настави у	Министарство здравља, Министарство просвете, средње и високе школе и факултети	Министарство просвете	2008-2015.г.

АКЦИОНИ ПЛАН ПАЛИЈАТИВНОГ ЗБРИЊАВАЊА У Р. СРБИЈИ ЗА ПЕРИОД 2008. - 2015. год.

2.3.	<i>Стандардизација и акредитација програма за едукацију свих учесника у палијативном збрињавању</i>	- Акредитација програма	<ul style="list-style-type: none"> - Континуирана едукација кроз три нивоа: основни, средњи и високи ниво - Установити стандардни програм едукације са пописом знања и вештина потребних у пружању палијативног збрињавања 	<ul style="list-style-type: none"> - Број акредитованих едукативних програма за палијативно збрињавање - Број едукованих тимова, број едукованих социјалних радника из центара за социјални рад, волонтера 	Здравствени савет Србије, Министарство здравља, Министарство за рад и социјалну политику, здравствене установе, локална заједница	РЗЗО, здравствене установе, локална заједница	2009.-2010.г
2.4.	<i>Мобилизација свих заинтересованих актера на нивоу локалне заједнице</i>	- Подршка локалне самоуправе	- Формирање Здравствених одбора у локалној заједници	<ul style="list-style-type: none"> - Број формираних Здравствених одбора у локалној заједници - Број укључених партнера у Здравствене одборе 	Локална заједница	локална заједница	2008-2015. г.